

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Egész évre.....	24 kor. (12 fr)
Félévre.....	12 kor. (6 fr)
Negyedévre.....	6 kor. (3 fr)
Egy hóra.....	2 kor. (1 fr)
Egyes szám.....	3 fillér (1/2 kr)
Vidékire.....	10 kor. (5 fr)

Megjelenik minden hétfőn

korán reggel.

Ünnep és vasárnap után is

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Deák Ferencz-utca 12. szám.

HIRDETÉSEK DÍJA:

Hétfőnként centiméterenként 8 fillér

parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

Hétfő, október 10.

A hajsza.

Irta: Hentaller Lajos orsz. gyűl. képviselő.
Valódi hajsza folyik Kossuth Ferencz ellen!

Kossuth Ferencz Hajdu-Nánáson, Rákosi Viktor kerületében tett néhány szó nyilatkozatot, mint pártvezér a múlt vasárnap. Mi sem természetesebb tehát, hogy Rákosi Viktor bátyjának a lapja, a Budapesti Hírlap áll élére annak a csordának, mely nap-nap után fogcsikorgatva, tajtékzó ajkkal és habzó szájjal támadja Kossuth Ferenczet és a függetlenségi pártot.

Becsmerélik és rugalmazzák Kossuth Ferencz egyéniségét és személynét s szavait kiforgatják valódi jelentőségéből. És támadja az egész 67-es ellenzéki sajtó. Mert nekünk csak a 67-es sajtóval lehet és van dolgunk. Azt, hogy mit ír és akar az „istenücske becsületes emberek lapja“, a Független Magyarország, azt bánja a fené!

A 67-es sajtó azonban sokkal jobban tenné, ha a 67-es alap csodjéről regélne, vagy tartana nap-nap után előadásokat.

Jó lenne, ha feltalálnánk az országnak a közép alapon eddig alakult ellenzék s ezek vezéreinek tehetetlenségét és gyávaságát.

Jó lenne, ha azzal foglalkoznánk, mit nem tettek, a tehetetlenségükben 37 esztendő óta Stylltaszerűen növekedő s lopvanóvó 97-es ellenzéki pártok, akkor nem lenne szükségük neki esni Kossuth nánási beszédének s a csűrészavarás, ferdítés és hazudozás különféle változatai közt az eredeti igazságokat kiforgatni.

Hát nézzük, mi is voltaképpen a 67-es ellenzék a kiegyezés megkötése óta?

Azok a pártok, melyek a 67-es alapon állva különféle ellenzéki név alatt igyekeztek közel négy évtized óta népszerűséget hajhászni, mindig, minden időben és körülmények között a személyes politikának állottak és állanak szolgálatában. Igen, személyes politikának állottak szolgálatában, mert ha a pártvezér a bársonyszékre vágyott, a generálstáblák és lapidárók mandátum hajhászók és stréberek voltak.

Ez a 67-es párt Béccsel mindig kacérkodott csak azért, hogy a hatalom után való kapkodás tehetetlenségével adhassa fel a legelső alkalommal ellenzéki álláspontját. Elvi álláspontját, ezt konstatálom, soha sem adta fel, mert nem volt.

Ehelyett azonban versenyzett a kormányokkal a kormánypartiságban.

Tullicitálta, ha kellett Tisza Kálmánt, Szapáry Gyulát vagy Szell Kálmánt. És reakcionáriusabnak ígérkezett Hódév várnál.

A 67-es ellenzék programjában soha egy eszme nem volt, melyről azt mondhattuk volna: ez a hazaért van a hazának. Hanem minden szó, minden mondat a meghunyászkodó szemforgatás kijelentése a bécsi udvari körök felé: „Itt vagyunk mi, ha kellünk, állunk rendelkezésetekre!”

Hisz az Apponyi vezérlete alatt állott 67-es ellenzék Bosznia okkupációjától kezdve egész a híres kilences bizottság operatumaig minden egyes kérdésben felalta eredeti elvi álláspontját? Avagy talán mikor Bécsben ajánlkozni kellett, ebben a kérdésben nem-e ugyanegy álláspontja volt Apponyinak és Tisza Istvánnak?

Nohát ez nem ellenzék! Nem! Esotról-esetre ugyan ellenzékivé vannak kipirosítva, de a konzervatív copfokat nem képesek elrejteni.

És végül, miután ez az egész banda azt követeli Kossuthtól és a függetlenségi párttól, hogy legyen

67-es ellenzék, kérdem én, mi választja el a 67-es ellenzékét a kormányparttól?

Van-e csak egy paraszthajszálnyi különbség a 67-es ellenzék és a kormánypart között? Van!

A kormány és pártja már a hatalmon ül. A 67-es ellenzék pedig kacsintgat, kínálgatja magát Bécsnek, hogy ugyanazon alapon ők is hajlandók tovább rontani a nemzetet.

Amazok hatalmon vannak; ezek hatalomra törekcszenek; de ugyanazon az áron.

És miért teszik ezt? Miért nem rugják el maguktól ezt a csodót mondott 67-es alapot? Miért nem írják zászlajukra a haza függetlenségének kivívását?

Mert tudják, hogy Magyarország sorsa felett ma még idegen ők hatalma intézkedik. Ők az idegen erőket érinteni nem merik. Azt megtörni vagy összetörni nem akarják, hanem arra készek, arra hivatva érzik magukat, hogy Bécsnek felkínálván szolgálataikat, fokozzák eddigi bajainkat.

Most azután a politikai hajsztát annyira viszik, hogy minden bajikért Kossuth Ferenczet és a függetlenségi pártot teszik felelőssé.

Ők emlegetik a komoly ellenzéki küzdelmet, a kik sohasem küzdöttek komolyan.

Ők emlegetik a küzdelem nemességét, a kik a nagy, nemes nemzeti küzdelmekből mindig kivonták magukat.

Kivonták a küzdelmeiket udvari kegyhajhászattá tették, mert az ő küzdelmükből mindig Bécsnek volt haszna.

A 67-es ellenzék nem más, mint a hagyományos udvari párt. Célnak nem egyéb, mint a nemzeti függetlenségi párt erejét megszibbasztani, megtörni.

No hát igazán bolondgombát kellene ennie a függetlenségi pártnak, ha ő állana ki a 67-es alap védelmére,

Ma már urak, nem az a szó, hogy 48-as, avagy 67-es, hanem teljes állami függetlenség kell a magyarnak minden kellékeiben.

Ezt pedig a 67-es alapról elérni nem lehet. Ezt az idő és körülmények együtt működése és találkozása fogja részünkre megszerezni.

A kereskedelem helyzete.

Nagyvárad, okt. 9.

A „Nagyvárad Napló“ című lapból vesszük át ezt a cikket, melyet kolozsvári vonatkozásnál fogva érdekesnek tartunk közölni.

Valóban az idők jele azon sajnálatos közdelem, amelyet a kolozsvári kereskedő egyetemen az érettségizésük után fenyegető szövegkezelés kárkény működése és másrészt azoknak közönye, sőt ellenséges viselkedése szemben folytatnak, akiknek voltaképpen a közép- s kiskereskedelem hivatott oltalmazójának kellene lenniük, vagyis a gyárosok s a nagykereskedőkkel.

Elégé szomorú s megdöbbentő azon társadalmi s kormányzati irányzat, mely minden elfogadható ok és alap s minden ezen irányzatot igazoló eredmény nélkül egy óriási társadalmi osztály, egy a közterhek viselésében nem kímélhető életfoglaló, romlását részben halálpárt, részben a szövegkezelés nagyjelentőségű kedvezményekkel részlettelével elősegíti, de még számaiban is, még lassított azon tapasztalat, hogy ugyanerre esztözült még a kereskedelem igen kiváló alakjai, még közfelfogás s becsülésben álló gyárosok is ajánlkozni s ekként a szövegkezelés működését lehetővé téve, a kereskedők boldogulásának útját szegik, vagy legalább is megnehezítik.

Kolozsvárról ugyanis, hol a közép és kiskereskedők a fogyasztási szövetkezetek által hatással a eredményét, hogy üzlethöz, forgalmuk megerősebb, súlyos terhek feledező s szövegkezelés életfeltételei teljesítésére szolgáló jövedelmük a minimum csökken — más eredményt a szövegkezelés egyébként fel nem mutathat — már a magyar államvasuti alkalmazottak

fogasztási szövetkezte működése révén nagyon is alaposan ismerlek és érezték, megdöbbentéssel értesültek egy újabb a kereskedelem — úgy tagjaik száma, közéleti szereplése, valamint tagjaik nagyobb jövedelme és ezzel kapcsolatban nagyobb fogyasztási igényeik révén még kártékonyabb hatású szövetkezet keletkezéséről.

Kolozsvár városa eminenter hivatalnok város és most a köz- és városi tisztviselők, tehát a fogyasztó közönség legnagyobb része alakított egy fogyasztási szövetkezetet, mely a nélkül, hogy tagjaik fogyasztási szükségleteit csak valamivel is jutányosabban ellátni képes volna, mint ellátás s ellátás a kereskedők, ezeket teljesen a töké, az anyagi bukás érvényébe sodorja.

Kolozsvár kereskedői mindezek tudatában s tudatában annak is, hogy az új fogyasztási szövetkezet keletkezése s ennek eredményeként a kolozsvári közép- és kiskereskedelem tönkremenésének közérdekét nem lépe, de sőt egy állami, mint szociális szempontból a közérdekkel ellentét, terjedelmes s alaposan megindokolt kérvény nyel fordultak hazánk belügyi, igazság és kereskedelemügyi kormányához s hivatozással az 1900. évben Miskolcon megtartott III. országos kereskedelmi kongresszus e tárgyban a kormányhoz intézett memorandumra, kérték, hogy a közfelfogást a szövetkezetek alapításának előmozdításától, azok szervezésétől és azok működésének támogatásától távol tartsa.

Ha figyelembe vesszük az új szövetkezet törvénytervezet ide vágó szakaszait, a melyek az állami, törvényhatósági s községi tisztviselőknek, de sőt maguknak a hatóságoknak is kifejezetten megengedik a szövetkezetek létesítését, egy felesleges kommentár ahhoz, hogy mi lesz a kolozsvári kereskedők kérvényének a sorsa s úgy látszik, sejtették ezt maguk a kolozsvári kereskedők is, midőn a kormány intézkedését s illetve határozatát be sem várva, jogos érdekeik megővése s az újonnan keletkező szövetkezet működésének előmozdítása végett, intéző bizottságot választottak, mely azután azon kérelmekkel fordult a helyi gyárosok s nagykereskedőkhez, hogy tekintettel a kereskedelem életháljájának kudarca, fogadják meg az új fogyasztási szövetkezet megrendeléseinek eszközölését és ugyanezen kérelmet intézte a nagyvárad és biharmageyi kiskereskedők társulata után Nagyvárad sörnyereskedőjéhez is.

Az előzmények után bizony várható volt, hogy a megkeresett nagykereskedők egyértelműen teljesítik a lét-existenciájukban megátadott kereskedők kérelmét és ha másért nem is, de egyenesen a saját jól felfogott érdekeikben fenntartani, támogatni fogják azon elemeket, a melyek eddig legfőképpen munkatársai, áruiknak forgalmazói, terjesztői voltak a bizonyára a jövőben is azok maradtak volna.

És így megtörtént azon megdöbbentő tény, hogy a megkeresett kolozsvári előkelő kereskedő cégek közül három, tehát azok többsége kerekén megtagadta a szorozatot, elnyomott, végzetlenül közlő kereskedők jogos s indokolt kérelmét, azon kérelmet, melynek célja s intenciója oda irányult, hogy a kereskedők hivatalosnak továbbra is lelkiismeretesen megfelelhessenek, köteleseiket teljesíthessék, az állam s társadalom részéről rájuk rótt terheket viselhesek, önmagukat s családjaikat tisztességgel, becsülettel eltarthassák.

Ezen szomorú tény két még elszomorítóbb válságot fed és pedig, hogy a mi régi tapasztalati tény, a hazai kereskedelem művelői között nincs meg az egyetértés, az összetartás érzete, az összetartozás udala az érdekek összekötözése esetében nem lép előtérbe az össze-érdekek megőrzésének gondolata s nem jut érvényre annak megfontolása, hogy habár pillanatnyilag előny is élve az illető, az összes érdekek figyelembe kívüli hagyásával végeredményben önmaga alatt is vágja a fát, a hazai, avagy mondjuk csak a szűkebb helyi kereskedelmet gyengítve, gyengülnek egyszerű mind eddigi üzletfelei, veszély zletnek üzleti követeléseit valamint gyengül s veszít erejétől a szolid, tisztességes kereskedelem, mely pedig a nagykereskedő és gyárosnak egyedül fogyasztó közönségét képezi.

De másodszor ugyanezen tény még azon szomorú válságát is feltárja, hogy a kereskedelemnek, mint életfoglalóknak még maguk a kereskedők körében sincs meg a kellő erkölcsi súlya s ereje, nem részesül a kellő megbecsülésben s még egy város egyestől kereskedői sem képesek megvalósítani meg saját kereskedő társaságát, meg azoknál is, a kiket évtizedeken át hátségesen szolgáltak, akiknek anyagi érdekeit lelkiismeretesen előmozdították, képtelenek kereszti-vinni egy oly kérelem teljesítését, mely látszólag ugyan egyedül a kérvényező, valószínűleg azonban az egész hazai kereskedelem s ennek keretében a kérelmet visszautasító cégek érdekeit is tárgyazza.

Ezen cégek ugyan gondolkodhatnak aként, hogy ők nekik a fogyasztási szövetkezet forgalma pótolja az az okból elmaradó kereskedők üzleti forgalmát, bárna ehhez is kétféle fér, hogy nekik a kereskedők létezőse teljesen közömbös s ha ezek el-

pusztulnak, jönnek helyette mások, amde felelődik azon gazdasági válságot, melyet 100 és 100 kereskedő tönkremenésével előidézend s melynek hullámai bizony ők is megérezendik s felelők, hogy ily úton a kereskedők tömeges elpusztulásával a kereskedői tisztesség, az üzleti hitel is szenvedni fog, a mi ismét az ő ezuttal pedig úgy látszik kizárólag szem előtt tartott anyagi érdekeit nem kis mértékben fogja sújtani.

A kolozsvári kereskedők intéző bizottsága felelt kérelmük megtagadására.

Nos hát az előzmények folytán ettől sem remélhünk sikert.

Az a szegény kiskereskedő tőke szegénysége s a nyomorúságos üzleti viszonyok folytán, a melyek a szövetkezetek működése következtében még érezhetőbbé lesznek, ott szerzi be üzletei fogyasztási cikkei, ahol kapja és illetve helyesebben, ahol hitelbe kapja.

Ez az egyik baj, a másik pedig, mely őt az összes érdekek kiváratos bojkottban megátalja, azon körülmény, hogy hitelt már eddig igénybe vett s ha eddig nem tudta azt megfizetni, úgy még kevésbé tudja ezt tenni a jövőben s még kevésbé képes az eddigi függési viszonyból megszabadulni.

Vásárol tehát tovább is a bojkottált cégtől, nehogy az eddig élvezett hitelét felmondja s azonnal való fizetésre rászorítsa.

A harmadik s legfőbb baj pedig az, a miől kiindultunk, a mi a jelenleg elszorított állapotunk indoka megmagyarázója s a melynek fennforgása a másik két körülmény nélkül is sikertelenné tenné az egész akcióit, — vagyis a kereskedők csekély összetartozási érzete.

Izoláltan s még csak önéreje sem számíthatva áll tehát a hazai kereskedelem s pedig oly időszaktában, mely a legnagyobb veszély csúcsát rejt méhében s oly időben, midőn a legnagyobb összetartás s erőfeszítésre volna szükség, hogy a kormány s társadalom kedvezőtlen irányzatai megszünjjenek, hogy a készülő törvények ne a kereskedők érdekei megvédésére alkothassák meg s ezt bizony egy a nagy, — mint a kiskereskedőknek, úgy a töké, mint a munka embereinek jó lesz megszívlelniök.

Tanargyülés.

Kolozsvár, okt. 10.

A középiskolai tanáregyesület kolozsvári köre f. hó 8-án, délután 5 órakor, az unitárius főgimnáziumban tartotta helenedik tisztújító ülést, melyet dr. Márki Sándor egyet. tanár, elnök vezetett.

Jelen voltak: dr. B. Rabás Ábel, dr. Benel János, Bournás János, dr. Csengeri János, Deák István, Eisler Máttyás, dr. Erdélyi Károly, Fürstner Tivadar, dr. Gál Kelemen, Holló Károly, Horváth Lajos, dr. Imre Sándor, dr. Kálmán János, Kiss Sándor, dr. Kiss Ernő, dr. Konrádi Dániel, Kovács Kálmán, Kovács Dezső, dr. Márki Sándor, Márkos Albert, dr. Nyiredy Géza, Pálfi Márton, Szabó Imre, dr. Széplaki János, Tarkányi György, Versényi György, Weiszler Róbert, Wilhelm József.

A gyűlést dr. Márki Sándor elnök „Földrajz és nemzeti érzés“ címen tartott felolvasásával nyitja meg. Felolvasó bevezetőleg azaz foglalkozik, hogy a földrajzt eddig nem tekintették önálló tudománynak és mindig más tudománnyal kapcsolatban foglalkoztak vele. A leghíresebb geográfusok műveit vizsgálva, azt látja, hogy míg a száz évvel ezelőtt élt Ritter Károly a földrajzt a természet- és történelem tudományok kapcsolatában tekintette, addig Peschel összehasonlító földrajza a természeti viszonyokra szorítkozott, Richthofen báró pedig legbiztosabb alappal a geológiát ismerte el. Wagner, Stauber és mások is különféle módon határozta meg a földrajzt és mind egyik más tudománnyal hozta kapcsolatba.

Ezelőtt 40 esztendővel a földrajzt, mint önálló tantárgyat, csak néhány helyen, köztük a pesti egyetemen (1870) s a kolozsvári (1874) tanították, másutt pedig a történelemmel hozták kapcsolatba. — A közben megindult mozgalom, Draperyonnal élén, a ki külön földrajzi egyetemet kívánt és csak annyit eredményezett, hogy több egyetem (az oxfordi, a cambridgei) engedett a sürgetésnek, de még ez idő szerint 78 egyetem nélkülül a külön földrajzi tanszéket.

Felolvasó Hunfalvy Jánosra hivatkozva, bizonyítja, hogy a mai földrajz fő anyaga foglalt magában és ezen tudomány művelője a földrajz mellé vett tárggyal csak kereset foglalkozhatik. — Ezután a tantervet s az eddigi tanítási rendszereket vizsgálja, a melyek azt eredményezték; hogy egyszer a földrajzzal kapcsolatban tanították a macskát, lovat, majd meg a természetrajzzal kapcsolatban a folyókat, sőt s végül mégis a Ritter által elfogadott 100 éves álláspontra juttatták a tanítást, a mely szerint a földrajz alapja a természet, de elválaszthatatlan utitárs a történelem.

A kolozsvári tanári kör még nem foglalkozott külön a földrajzi tanítással s ezt ne csak Ritter fellépésének 100-ik évfordulója juttassa eszünkbe, hanem a tanterv is, a mely a földrajzt a nemzeti tantárgyak

közé sorozza. Emlékezzenek meg a földrajz tanárai Béli Máttyásról, a híres magyar geográfusról és a földrajz tanításán Magyarországot végző mérlekegységül, mint a hogy az volt Máttyás király és Bocsay István idejében. Bővebben emlékezzünk meg, Bocsayról, annak tetteiről, felhívja a földrajz tanárokat, hogy tanításközben az egyes földrajzi helyekkel kapcsolatos történelmi eseményeket mindenkor megemlítsék, a kolozsvári tanárokat pedig, hogy Bocsay emléket elevenítsék fel és ünnepeljék meg, erősítse ez által is a tanulóknak a nemzeti érzést s győződjék meg a kis diákok arról, hogy

„Ha a föld Isten kalapja,
Házánk a bokréta rajta.“

Az általános tetszéssel fogadott felolvasás után dr. Imre Sándor titkár adja elő évről jelentését, a melyben bemutatja az 1903–4. egyesületi év történetét jellemezte a kör munkássága s körkízi szavaiból, hogy az ügy érdekében az volna jó, ha a tagok nagyobb és állandóbb érdeklődést tanúsítanának a kör munkájá iránt.

A kolozsvári kör szolgálatára a lefolyt évben az anyaegetület választmányi üléseinek a tárgyakat. A januári ülésen a gyakorlati tanárképzés ügyét tárgyalta a központi választmány s bár ez ügyben az egyesület még nem írt fel a kormányhoz, sikert lehet remélni, mert a kérdés ki van merítve, s a vélemények megegyeznek. — A májusi választmányi ülés meg a tanulók idegességével foglalkozott, a mire nézve benyújtotta a központi választmány a miniszteriumhoz azt az alapos emlékiratot, melyet a kolozsvári kör Dr. Lechner Károly tanár előadásán alapján s az ő kidolgozásában terjesztett fel. Erre a felterjesztésre s dr. Lőte József előadására hivatkozva, rámtatott a titkár, hogy mind általánosságban válik a mai közoktatási rendszer megújításának a kívánása. Nem kimerítően tárgyalja, de mégis elég bőven utal azután arra, hogy a tanárságnak a folyton eszöböd követelésekre vonatkozóan milyen állást kell elfoglalnia. Hangsúlyozta, hogy a mai rendszer miatt a tanárságot nem lehet vadolni, mert a változtatás nem ettől függ. A társadalomban észleltet mozgalomnak örvend, mert az az ébredés jele.

Bizonyos, hogy a mozgalom első sorban nem paedagogiai alapon áll, hanem kulturpolitikai célzatu, nem elméleti erősekre támaszkodik, hanem gyakorlati szempontok irányítják.

Ez is a rendje. Ezzel a társadalom megmarad a maga körében s szabadon hagyja a tanárságnak azt a teret, a melyet munkái ennek kötelessége. A tanárságnak kell kiemelnie az egyetemes szempontokat, támogatnia a gyakorlati kulturpolitikát a paedagogiai elmélet alapul vétésével, mert a tanárságnak nem a tanügyi gépezet kerekének, hanem az eleven tanügyi szervezet lelkének kellene lennie. Ma d azt emeli ki a titkár, hogy a mai rendszeren belül is nagyon sok üdvös változtatás lehetséges, ha a két fél, a társadalom és az iskola egyképen őszintén elismeri a maga hibáit s dolgozik a javításra.

A kolozsvári kör multja és mai állapota alkalmassá teszi arra, hogy a köznevelés mai rendszerének a megújítását előkészítse, ilyen irányú előadások rendszeres tartásával. A tisztesség jelentése azzal végzte, hogy eszerint a mult évek munkája csak bevezetés volt, melyről a kör meg nem állhat.

A titkár indítványára a kör Kovács Kálmán unit. Veiszler Róbert és Orbán Lajos ev. ref. főgimnáziumi tanárokat örömmel fogadja tagjai sorába.

Az elnök a titkárnak egész évi buzgó működéséről köszönetet mondva, bejelenti, hogy Balázs Cziril szamosújvári főgymn. tanár áthelyeztetése miatt a kolozsvári körből távozott és indítványára a kör a buzgó tanártársáról, távozása alkalmából, jelezőkönyvében emlékezik meg.

Dr. Kiss Sándor keresk. akadémiái igazgató a kör nevében köszönetét fejezi ki az elnöknek és a titkárnak egész évi sikeres működéséért az elnöknek a felolvasását s a titkárnak az évi beszámolóért. A felolvasások összegyűjtése céljából létesítendő évrőlgyve vonatkozó indítványát a kör a választmány elé terjeszti.

Dr. Széplaki János a pénztár állapotáról téve jelentést, megemlíti, hogy a vidéki tagtársak ugylátszik az összeköttetés hiányos és körülményes volta miatt, tagdíjait nem küldik be.

Majd Borcznár János ellenőr terjeszti be jelentését, a mely szerint az évi bevételből 948-14 koronából a kiadások levonása után 377-20 korona fölülleg származott, melyet a takarékpénztárba helyeztet el. — Indítványára a kör a buzgó pénztárnok munkásságáért jelezőkönyvi köszönetet szavaz meg s a felmentvényt megadja.

Dr. Csengeri János, az ijtusági előadások ügyében kiküldött szüneti bizottság elnöke jelenti, hogy a kiadott konferenciák előadásából 80 korona tiszta haszon származott. Indítványára nevezett összeget a kör saját pénztárába átvesszi és azt szűke esetén a szüneti bizottság rendelkezésére bocsátja.

Jelenti továbbá, hogy az ez évi ifjúsági előadások ügyében a sürgősség miatt még a régi bizottságot hívta össze, amely feladatát elvégezvén, elnökével együtt lekötözték. Kéri egyúttal az új bizottság megalakítását.

Dr. Márki Sándor indítványára a kör jegyzőkönyvében köszönetét fejezi ki a bizottságának s nagyérdemű elnökének a sikeres működésért. — Az elnök a tisztikar nevében is leköszön.

Dr. Kiss Sándor korelnök indítványára a kör Dr. Márki Sándor egyetemi tanárt egyhangúlag elnökévé választja s a tisztikar választásának vezetésével Versényi György elnököt és Kovács Kálmán jegyzőt bízta meg.

Dr. Márki Sándor kihirdeti a választás eredményét, amely szerint a tisztikar a következőképpen alakult meg. Alelnök: Dr. Erdélyi Károly, róm. kath. főgimn. igazgató. Ügyvivő alelnök: Dr. Gál Kelemen unit. főgimn. igazgató. Titkár: Dr. Imre Sándor. Pénztáros: Dr. Széplaki János. Ellenőr: Bournász János. Jegyző: Holló Károly és Dr. Barabás Ábel. A központi választmány és a színházi bizottság változatlanul megmaradtak.

Végül az elnök tisztításai nevében is megköszöni a kör bizalmát s az ülést bezárja.

Holló Károly,
a kör e. i. jegyzője.

UJDONSÁGOK.

Alsó-zsuki löversenyek.

— Második nap. —

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, okt. 9.

A szombaton egész napon át szakadó eső és a ma reggel is vesztélyes tornyosuló felhők dacára a déli különvonalat meg lehetőséget számban szállította a versenysport barátait a zsuki gyepre. A verseny tényleg mindvégig élvezetes és érdekes volt. Az első szám a Drag-hunt-Steaplechase ma általános érdeklődés tárgya volt és nagy öröm követte a versenyszám eredményét, mely Wesselényi Béla bárónak, a fáradságtalan, rendkívül népszerű falkanagnak győzelmét szaporította.

Figyelemreméltó újítása a verseny intézőségének az az intézkedés, hogy a Ninon akadályversenyben — a zsuki pályán első

eset — istállófiuk ülték meg a délceg paripákat.

A versenyekikéls harmadik napja október 16-án, vasárnap lesz. Ekkor kerül döntésre az „Erdélyi díj”, melyre mindenik istálló legjobb anyagát fogja kiállítani s így tekintve, hogy a jövő héten is lesz drag-hunt-steaplechase — a verseny bizonyára nagyon nagy közönség előtt fog lefolyni. Részletes tudósításunk a következőkben.

I. Kolozsvár város díja.

(Falkanagy: Gróf Teleki Artúr.)

1. Br. Wesselényi Pálma: Psyche, lov. Br. Wesselényi Béla.
2. Antos István: Sultán, lov. Kessner főhadnagy.
3. Gr. Wass Jenő: Pepita, lov. Bíró Blomberg F.

Tot: 4; 6; 10; 15.

II. Ninon akadályverseny.

1. Gr. Mikes Ármán: Lumpaci, lov. Taskár Mihály.
2. Br. Bánffy Endre: Álom, lov. Antal János.

Futottak még: Bíró, Piroška, Armilla. Tot: 4; 8; 10; 20.

III. Első oszt. állami ménék versenye.

1. Mándok, lov. Gaál Ernő.
2. Leperd, lov. Wass György gróf.

Futottak még: Dombóvár 376, Ózora, Urabátyam, Dombóvár 249. Kolozs, Borczida, Hűségidrán, Ó-Baján 231. — Totalisateur 4; 7; 10; 18.

IV. Heléna akadályverseny.

1. Gróf Teleki Ferenc: Mylove, lov. Pálffy gy.
2. Gróf Bethlen István: Princesse, lov. Szentkereszty O. br.

Futottak még: Dongó, Vidám, Miczi, Hattyudal, Carola. — Totalisateur: 4; 6; 10; 15.

V. Hadseregi akadályverseny.

1. Br. Szentkereszty J.: Karlínchen, lov. tul.
2. Zoltán László: Flert. — Totalisateur: 4; 4; 10; 11.

VI. Másod oszt. állami ménék versenye.

1. Ó-Baján 158, lov. Gaál Ernő.
2. Ecséd, lov. Hrebic k. gy.

Futottak még: Algi Gidrán, Nonius Úrmény, Gidrán, Nonius, Hamdani Semri, Siglavy, Poroszló, Ó-Baján 228. Totalisateur 4; 16; 10; 40.

— Vidéki előfizetőinket tisztelettel kérjük, szíveskedjenek az Október—Decemberi negyede esedékes előfizetési díjakat beküldeni, hogy az „Ujság” pontos továbbküldésében fennakadás ne történjen. Lakásváltoztatásnál a cím olvasható kiírását kérjük.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Félévre 12 kor.
Negyedévre 6 kor.
Egy hóra 2 kor.

— Ujság szerkesztősége és kiadó-hivatala Deák Ferenc-utca 12. sz. alatt van.

— (Talált csecsemő.) Azok figyelmét, kik tegnap este 7 óra körül a Ferencz József uton járkáltak, hangos gyereksírás hívta magára, mely a 40. számú ház kapujától hangzott. A sírásra figyelmessé lett emberek egy körülműl három hetes polyás babára bukkantak az említett helyen. Fodor Márton kocsis megzavarta a kis síró jóságot beszéltette a rendőrségre, honnan az állami gyermekmenhelyre vitték elhelyezés végett. A rendőrség megindította az eljárást a leketlen anya kiténének megállapítása céljából.

— (Letartóztatott tolvaj.) Az inséges időnek immár kezdenek mutatkozni az előjelei: az éhség lopni kényszeríti a nyomorgókat. Tegnap délután tetten érték egy napszámot. Marosán Györgynek hívják, ki G. Lück Marinak a Honvéd utca 12. szám alatt levő szatcsüzetében, míg a tulajdonos az üzettel szomszédos szobában, a pénzes fiókban levő pénzt ellopja, egyben többféle élelmi szert szíre alá rejtve, tovább akart állni. A tulajdonos azonban megcsípte Marosánt s az értesített rendőrség kiküldött közegeknek átadta. Megmozdásakor egy darab sonkát, melyet a Lászlócsky-féle hentes-üzletből lopott, továbbá egy kenyeret, többféle szalonnákat, egy ezüst kávéskanalat, sárgadienyét s más olyan értéktárgyakat találtak nála, melyeknek eredetéről nem tudott számot adni. A rendőrség a dolgozóháza szállította Marosánt és megindította az eljárást.

— (Részegek napja.) A tegnapi nap a részegek napja volt Kolozsvárt. Rég nem volt annyi dolga a rendőrségnek részeg emberekkel, mint a tegnapi. Már délelőtt 3 hely és foglalkozás nélküli egyént tartóztattak le botrányos részegség miatt. Urszaj Istvánné délután 1 órakor a Diana elől vezette fel egy rendőrt. A beszeszelt asszony ott fetreggett a gyalogjárón és frívól megjegyzéseket tett a járó-kelőkre. Kovács János és Kovács Péter a Heltai- utcában minden járókelőbe beleköltözködtek. Nagynehezen tudták elvezetni őket. Szilágyi József a pályaudvar közelében részegedett meg. Így ment a pályaudvara, hol egyik térfelvigyázót késsel támadta meg és leszúrással fenyegette. — A rendőrt is, ki letartóztatta, bántalmazta. — Pavis Antal bérkocsi-ist a késő éjjeli órákban vezették elő, mert ittas állapotban eszevesztetten hajtott bérkocsiján s a bérkocsi állomáson a koc-sokkal kötekedett. Az összes elővezetett részegeket, Pavis Antal kivételével, letartóztatták a rendőrségen és kijózanodásukig fogdába helyezték.

— (Ünnepi krónika.) Vasárnaponként ugyancsak meggyűlik a rendőrség dolga az ittas emberekkel. Tegnap is egymás kezébe adták a rendőrök az ügyeletes szoba kilincsét, a mint a sok részeg embert előállították. Már a kora délelőtti órákban bekísérték három részeg embert a Széchenyi-térről, hol nagy utcai botrányt rendeztek. Még a nevüket sem lehetett fölük meg tudni, a beszédett sok alkohol miatt.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

- Hétfő: Utazás az örvégység felé (b. 10. sz.)
Kedő: Székimondó asszony (b. 11. sz.)

* Utazás az örvégység felé. Szécsi Ferenc nagy sikerű vígjátéka másodszer került színre tegnap este a színházban. A tegnapi zsúfolt ház közönsége meggyőződhet arról, hogy Szécsi vígjátékával a színház műsora igen kedves, vonzó darabbal gyarapodott. A nagy értékű és az átlagos mértékben jóval felül álló, igen becses darab, dicséte hangja, ötletes meséje, rutinos kézre valló szerkezete mindvégig lekötötte a közönség érdeklődését és figyelmét. Az őszinte, igaz sikerhez azonban nemcsak az érdekes, vidám s valóban francia szellemes-

ségű tonus vezette el a darabot, hanem be-tetőzte a színpadi diadalt az a pompás egybevágó előadás is, melyben a színház most már csaknem kifogástalan vígjátékijén-szemléje részeseit. Különösen a második felvonást befejező mesteri kézzel rajzolt párjelenet, mely Ellen és Tasnádi között foly le, kapja meg mód felett a közönség tetszését, természetesen olyan művészi ábrázolásban, mint a hogy azt Horváth Paula és Mészáros elénkbe állítják. Horváth Paulában olyan, valóban rég nélkülözött vígjátéki erőt nyert vissza a színház, kinek intelligenciája, tehetsége, tudása és kedves egyénisége igen sok kellemes estét ígér Kolozsvár színházlátogató közönségének. A búszke, hódító, külön amerikai leányt éppen olyan hűen ábrázolja az ő elegáns és előkelő egyénisége, mint a milyen átgondolt és öntudatos alakításban mutatja be később a megtört feleség tüzes szerelmét. Horváth Paula őszinte, szép sikeréhez bőven ki-jutott Tórvölgyi Margitnak epagy, mint Szegő Endrának is, mint a darab második két fő szereplőjének. A kis S a k á c s Iónka kedves játéka, Dezsőri egészséges humora, Szentgyörgyi pompás alakítása, Laczkó, Váradiné, Palotai, Hegedűs, Tompa, Nagy, Vámos és B'rczi mind megannyi fontos faktori az egybevágó jó előadásnak. Kassait már tegnap figyelemztették e lap hasábjain megjelent sorok, hogy azzal a bizonyos „székeskondójáték”-kal ne vadászson öcsös hatásra. Ugy lehet instrukciótól van adva ez a darabban, de talán a rendező méris mód-ját ejthette, hogy ne rontassék a darab főnem hangja eféle iztételességgel. A darab ma harmadszor is színre került. (J.)

Felelős szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Lapfőadónos:

GOMBOS FERENCZ.

3592 Diszokmánya kifőntetel 131-100

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár nagy raktára és hangszíre-üzlete a m. kir. posta- és táv. szállítója Kolozs vá

Összes árúmat havi részletekre is adom s az azokról 5 évig felek. — Szakszerű villamos világítással és motorerőre berendezett mechanikai műhelyben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkelezéseket, különféle színezésműveket saját fűrdőben és kemenczében állítok elő.

Kerékpárkifőntőüzlet estélyt tartok fenn! Telefon 412.

Képes árjegyzéket adok bármelyikre.

Uj üzlet!

„Király” a tisztelt közönség b. figyelmébe ajánlja dusan felszerelt kalap és sapka rak-tárát. = Kolozsvárt, Mátyás király-tér 17-ik száma alatt. =

Uj üzlet!

Hirdetések

a legolcsóbb árban GOMBOS FERENCZ k önyv-nyomdájában vétetnek föl.

Szám: 20908—1904.

3604 2—3

A városi jövedéki hivatal elhelyezésére január hó 1-től kezdődőleg

5—6 szobás földszinti lakást keresünk lehetőleg a városház közelében.

Ajánlatok: Szegő Ede jövedéki hivatal-főnökhöz (Tivoli-utca, Bánffy-palota) intézendők.

Kolozsvár szabad kir. város Tanácsától, 1904. évi október hó 7-én.

Szvacsina Géza,
kir. tan., polgármester.

Hirdetés korpa szállításra beadandó ajánlatok ügyében.

A kolozsvári M. kir. gazdasági tanintézet gazdaságának 1904. év október—december folyamán 100 (egyszáz) méter-mázsa durva búza-korpára van szüksége, mely mennyiség kéthetenként 15—30 méter-mázsanyi részletekben szállítandó a tanintézeti raktárba.

Felhívtnak, a kik a szállításra vállalkozni óhajtanak, hogy mintával ellátott zárt írásbeli ajánlatukat folyó évi október hó 15-éig a tanintézeti igazgatói irodába küldjék.

A kinek ajánlata elfogadtatik, 200 (kettő-száz) korona biztosítékot kell elhelyezni a tanintézet házi pénztárába a kötendő szerződés aláírásakor.

Kolozsvár, 1904. évi október hó 5-én.

M. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága.

A réczekeresztuni szeszgyárnál 16 drb. jó állapotban levő 6—7 hl. literes olasz hordó eladó!

Posta: Pánczélósen. 3607 1—3

HOGY EGÉSZSÉGÜNKET ÓVJUK, IGYUNK

K-IMPÉR **„RÉPÁTI”** BATHORI-FORRÁS ÖVÉNYES GYÓGY-SAVANYÓVÍZET M. kir. B. kir. udvarnok által engedélyezett 1900. évi. 1900. évi.

Világhírű! a „Rekord” festészeti műintézet a kiválóan sikerült élet-nagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevel a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:

Olaj-, aquarell- és pastel-festésben ténykép után 48—63. cm. nagyságban ára 20 kor. Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin- és kréta-rajz ára — — — — — 5 kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinél teljesen ingyen, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi.

„REKORD” festészeti műintézet Budapest, VII. Rottenbiller-utca 46. 3566 6—20

Elsőrangú könyvnyomda!

Ujság kiadó-vállalat!

Telefon-szám 204.

GOMBOS FERENCZ

KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 12. szám.

Telefon-szám 204.

Gazdagon felszerelt könyvnyomdám-ban gyorsan, izléssel és a legújabb-nyosabb árban készítek el bármilyen könyvnyomdai munkákat, egy mint:

- irodalmi műveket, ○ tankönyveket, tudományos és szépirodalmi folyóiratokat, napi, heti- és havi lapokat, kereskedők és iparosok részére számlákat, üzleti könyveket; — ugyintén eljegyzési kártyákat, névjegyeket, meghívókat, falragaszokat stb. stb. ○

Mint szakember, ki a nyomdászatot tanultam, az erdélyi részeken a mai napig is a legjobb hírnévnek örvendő könyvnyomdám négy gyorsajtóval és a legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő betűanyaggal szereltem fel, úgy, hogy bármilyen könyvnyomdai munkák izléssel és szakszerű kiállítását tekintetében nemcsak a helyi és vidéki, hanem bármely elsőrangú fővárosi könyvnyomdával szemben is kiállok a versenyt.

Minthogy pedig könyvnyomdám magam személyesen vezetem, a nyomdai munkákat megrendelő közönség egész bizalommal fordulhat nyomdámhoz, mert úgy a szép és eszes kiállítás, mint az árak tekintetében a legnagyobb megelégedésére lesz mindenkor kiszolgálva.

Bármilyen kis- vagy nagyobbabású vidéki megrendeléseket leggyorsabban és kifogástalanul eszközölök.

Ugyintén a nagyérdemű olvasó közönség szíves figyelmébe ajánlom

„UJSÁG”

függetlenségi és 48-as Kossuth-párti politikai napilapomat, mely önálló vezércikkein kívül, távirati- és telefon-jelentéseivel a legkorábban, a budapesti lapokat is megelőzve, számol be mindenkor olvasóinak.

Előfizetési árak:

Egész évre 24 kor.
Fél évre 12 „
Negyed évre 6 „

Mutatványszámok 8 napig ingyen és bérmentve.

A n. é. közönség nagybecsű pártfogását és bizalmát továbbra is kérve teljes tisztelettel

Gombos Ferencz

nyomdatuladónos, az „UJSÁG” pol. napilap kiadótuladónosa.

Könyvnyomdámát áthelyeztem

Deák Ferenc-utca 12-ik szám alatti (Adler-féle) saját házamban e célra épülő külön helyiségbe.